

POLSKA
A UGROFINOWIE
SYMPOZJUM

KSIEGA ABSTRAKTÓW **BOOK OF ABSTRACTS**

WYDZIAŁ NEOFILOLOGII
UNIwersYTET WARSZAWSKI
UL. DOBRA 55

FENHUN.WN.UW.EDU.PL

27-28 MAJA 2025
KATEDRA HUNGARYSTYKI

Ewelina Bator

Uniwersytet Warszawski

Wspomnienia Marii Dąbrowskiej z podróży do Finlandii

Referat poświęcony jest analizie wspomnień Marii Dąbrowskiej z jej podróży do Finlandii w 1927 roku. Pisarka, znana z wnikliwej obserwacji rzeczywistości i psychologicznej przenikliwości, pozostawiła interesujący opis zarówno krajobrazu, jak i mieszkańców odwiedzanego kraju. W wystąpieniu skoncentruję się na tym, jak Dąbrowska przedstawia Finów i Finlandię, śledząc dynamikę jej emocjonalnego stosunku do miejsca – od początkowego rozczarowania po narastającą fascynację. Zwrócę uwagę na to, w jakim stopniu autorka konfrontuje się ze stereotypami na temat „dalekiej Północy” i jak jej osobiste doświadczenia prowadzą do ich przełamania. Analiza ukaże, w jaki sposób literatura podróżnicza może pełnić funkcję nie tylko dokumentacyjną, ale i refleksyjną – jako przestrzeń dialogu między wyobrażeniem a rzeczywistością.

Literatura

- Dąbrowska, Marja. *U północnych sąsiadów*. Wydawnictwo Dziej Literatury Europejskiej. Warszawa, 1929.
- Bogdan, Wojciszke. *Psychologia społeczna*. Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR. Warszawa, 2019.
- Kofta, Mirosław. *Myślenie stereotypowe i uprzedzenia. Mechanizmy poznawcze i afektywne*. Wydawnictwo Instytutu Psychologii PAN. Warszawa, 2004.
- Łoniewska, Natalia, Powiem Ci kim jesteś - o stereotypach, <https://www.mindyapp.com/blog/o-stereotypach> [dostęp: 28.04.2025]
- Korespondencja Marii Dąbrowskiej i Anny Kowalskiej. <https://tei.nplp.pl/categories/korespondencja-marii-dabrowskiej-i-anny-kowalskiej> [dostęp: 28.04.2025]

Grzegorz Bubak

Uniwersytet Jagielloński

KSZTAŁTOWANIE SIĘ TENDENCJI TŁUMACZENIOWYCH WĘGIERSKICH TEKSTÓW LITERACKICH NA JĘZYK POLSKI OD 1918 ROKU.

W REFERACIE O CHARAKTERZE PRZEGLĄDOWYM POJAWIAJĄ SIĘ GŁÓWNE TENDENCJE TOWARZYSZĄCE TŁUMACZENIOM SZEROKO POJĘTEJ (RÓWNIEŻ TEKSTY O KULTURZE) LITERATURY WĘGIERSKIEJ NA JĘZYK POLSKI OD ROKU 1918 DO DZISIAJ. W TYM PONADSTULETNIM OKRESIE MOŻNA ZAUWAŻYĆ ZARÓWNO ZMIENIAJĄCĄ SIĘ TEMATYKĘ TŁUMACZONYCH DZIEŁ, JAK I POWRACAJĄCE PO PEWNYM CZASIE UTWORY, CO WYNIKAŁO Z EWOLUUJĄCEJ SYTUACJI W POLSCE PO ODZYSKANIU NIEPODLEGŁOŚCI. WYNIKAŁO TAKŻE ZE ZMIENIAJĄCYCH SIĘ ZAINTERESOWAŃ CZYTELNIKÓW POD WPŁYWEM NOWYCH TRENDÓW W KULTURZE. SZCZEGÓLNY OKRES PRZYPADA NA KOŃCOWE LATA II WOJNY I WKRÓTCE PO NIEJ, KIEDY POJAWIA SIĘ DUŻA GRUPA MŁODYCH TŁUMACZY Z JĘZYKA WĘGIERSKIEGO CZYLI UCHODźCÓW, KTÓRZY NA WĘGRZECH ZNALEŻLI SWOJĄ DRUGĄ OJCZYZNĘ. CHARAKTERYSTYCZNYM ELEMENTEM OMAWIANEGO ZAGADNIENIA JEST „SPECJALIZACJA” TŁUMACZY POD WZGLĘDEM GATUNKÓW LITERACKICH, ALE TAKŻE KONKRETNÝCH PISARZY I POETÓW. WARTO RÓWNIEŻ ZAUWAŻYĆ, ŻE TRAFIAJĄCE DO POLSKIEGO CZYTELNIKA DZIEŁA WĘGIERSKICH TWÓRCÓW NIE ZAWSZE BYŁY TŁUMACZONE BEZPOŚREDNIO Z JĘZYKA WĘGIERSKIEGO.

Anna Buncler

Uniwersytet Warszawski

DYSKURS EKOLOGICZNY W POLSKICH I FIŃSKICH PIOSENKACH

TEMATEM REFERATU SĄ SZEROKO POJMOWANE TEKSTY WYBRANYCH PIOSENEK POLSKICH I FIŃSKICH, KTÓRE MOŻNA ZAKWALIFIKOWAĆ DO DYSKURSU EKOLOGICZNEGO – DYSKURSU PODEJMUJĄCEGO TEMATYKĘ RELACJI CZŁOWIEKA DO ŚWIATA PRZYRODY I JEGO WPŁYWU NA STAN ŚRODOWISKA NATURALNEGO. ANALIZIE PODDANE ZOSTANĄ POETYCKIE WYPOWIEDZI ARTYSTÓW ZAINTERESOWANYCH EKOLOGIĄ, REPREZENTUJĄCYCH WSPÓLNOTĘ DYSKURSYWNĄ LUDZI WRAŻLIWYCH NA RELACJE ZE ŚWIATEM NATURY I OBRAZUJĄCYCH ŚWIAT W JĘZYKU POPRZECZ WŁASNY SYSTEM POJĘCIOWOINTERPRETACYJNY. GŁÓWNYM WYRÓŻNIKIEM SYSTEMU INTERPRETACYJNEGO TEJ WĄSKIEJ WSPÓLNOTY DYSKURSYWNEJ JEST WYJĄTKOWO WYSOKI STAN ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ JAKO FORMY ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ, KTÓRA PRZEJAWIA SIĘ ZARÓWNO W MYŚLENIU I PRZEŻYCIACH KONKRETNYCH LUDZI (WYMIAR INDYWIDUALNY), JAK I W SPOŁECZNIE AKCEPTOWANYCH STANDARDACH ROZUMIENIA, PRZEŻYWANIA I WARTOŚCIOWANIA PRZYRODY. DO TEJ PORY BADANIA NAD DYSKURSEM W STOSUNKOWO MAŁYM STOPNIU OBEJMOWAŁY DZIEDZINĘ EKOLOGII, A W OBRĘBIE TYM ANALIZOWANE BYŁY GŁÓWNIEM TEKSTY DEBATY PUBLICZNEJ (ZWŁASZCZA TEKSTY PRASOWE) ORAZ DEBATY POLITYCZNEJ (NP. PROTOKOŁY POSIEDZEŃ). RÓWNIEŻ SAMO SŁOWO „EKOLOGICZNY” (FIŃ. EKOLOGINEN) ULEGŁO ZNACZENIOWEJ EWOLUCJI ORAZ (NA SKUTEK CORAZ WIĘKSZEJ FREKWENCJI UŻYCIA) ZACZĘŁO TRACIĆ SWOJĄ WYRAZISTOŚĆ SEMANTYCZNĄ. ZACZNĘ WIĘC OD DEFINICJI TEGO SŁOWA I OKREŚLENIA JEGO ZAWARTOŚCI SEMANTYCZNEJ. DYSKURS EKOLOGICZNY Z PEWNOŚCIĄ NIE SYTUUJE SIĘ W CENTRUM BADAŃ DYSKURSYWNYCH, I JEST NADAL DYSKURSEM STOSUNKOWO PERYFERYJNYM, NA PRZYKŁAD W PRASIE. DOTYCZY TO RÓWNIEŻ PIOSENEK. PIOSENKI SĄ PONADTO TEKSTAMI MULTIMODALNYMI, W KTÓRYCH JĘZYK JEST SPRZĘŻONY Z DŹWIĘKIE ORAZ (W VIDEOKLIPACH) Z OBRAZEM. W REFERACIE PRZEANALIZUJĘ GŁÓWNIEM WARSTWĄ JĘZYKOWĄ WYBRANYCH PIOSENEK, PRZED W SZYSTKIM SŁOWA KLUCZOWE, KONSTYTUUJĄCE W PIOSENKACH DYSKURS EKOLOGICZNY, UWZGLĘDNIAJĄC JEDNAK POZOSTAŁE MODALNOŚCI. POSTARAM SIĘ TAKŻE ZASTOSOWAĆ MODEL SCENARIUSZY KOMUNIKACYJNYCH W DYSKURSIE EKOLOGICZNYM, ZAPREZENTOWANY PRZECZ MAGDALENĘ STECIĄG, ABY ZBADAĆ, NA ILE JEST ON RELEWANTNY DLA ANALIZY TAKIEGO GATUNKU, JAK PIOSENKA.

Ariana Fabiszewska

Uniwersytet Warszawski

Obraz dziecięcej traumy w Wykorzenionych Szilárda Borbélya i Gnoju Wojciecha Kuczoka

Zarówno w węgierskiej jak i polskiej literaturze istnieje długa tradycja narracji prowadzonych z punktu widzenia dziecka. Tendencja ta jest również obecna w literaturze współczesnej. Obraz dziecka w literaturze w ciągu stuleci zmieniał się i ewoluował, jednak niezmiennie, od początku XX wieku pozostaje jednym z najważniejszych, niezwykle popularnych i najbardziej reprezentowanych tematów, a różnorodność jego ujęć jest ogromna. Obraz dziecka w literaturze węgierskiej i polskiej jest trudny, bolesny, naznaczony traumą. Wpływ na to może mieć przede wszystkim rzeczywistość, jaką opisują te utwory – XX wiek w środkowoeuropejskim kraju. Okres ten pełen jest niepokoju i dynamicznych zmian – doświadczenia wojenne i obozowe, powojenna rzeczywistość, dyktatury, mierzenie się z demonami przeszłości i próba nauczania się życia w nowej rzeczywistości to tylko niektóre elementy, które kształtują ten skomplikowany świat. Na taki wizerunek świata dziecięcego wpływ mają także osobiste doświadczenia pisarzy, którzy w swoich utworach często korzystają z elementów autobiograficznych. W niniejszej pracy poruszę zagadnienia związane z punktem widzenia dziecka oraz traumą w literaturze węgierskiej i polskiej, a dokładniej w dwóch współczesnych utworach prozatorskich — Wykorzenionych Szilárda Borbélya i Gnoju Wojciecha Kuczoka.

Marcin Grad

Uniwersytet Warszawski

Dźwięki i barwy Warszawy. Stolica Polski oczami węgierskich autorów w latach 50. i 60. XX wieku.

W swoim referacie chciałbym przedstawić obraz Warszawy (jej historii oraz współczesności) nakreślony przez kilku węgierskich autorów na kartach ich książek – reportaży, opisów i zapisków z podróży po naszym kraju, odbytych w latach pięćdziesiątych (latach intensywnej odbudowy po zniszczeniach wojennych i budowy nowego ustroju) oraz sześćdziesiątych XX wieku. Analizie poddam książki Györgya Somlyó (*A Visztula sellője*), Tibora Pethő (*A Kárpátoktól a Balti-tengerig*), Pétera Ruffyego (*Varsói hajnal*) oraz Tamása Pálosa (*Lengyelország*). Kluczowym zagadnieniem w tej analizie będzie świat kolorów i świat dźwięków. Jaki kolor miała odbudowująca się Warszawa? W jakim kolorze były ubrania „zepsutej” stołecznej młodzieży spieszącej na koncert rock and rolla? Jaką muzykę może było słyszeć w Warszawie? Jakimi dźwiękami rozbrzmiewała warszawska ulica – w okresie II wojny światowej oraz w okresie powojennej odbudowy? – na te i na inne podobne pytania postaram się odpowiedzieć podczas swojego wystąpienia.

Anna Grzeszak

Uniwersytet Warszawski

Czy w każdym języku zwierzęta zdychają, a ludzie umierają? Czasowniki dotyczące zwierząt w języku polskim, estońskim i węgierskim

W języku polskim istnieją czasowniki takie jak *zdychać* czy *żreć* oznaczające zdarzenia z udziałem zwierząt. Te same zdarzenia z udziałem ludzi nazywane są za pomocą innych czasowników – *umierać* i *jeść* (por. Kempf 1985, Gasz 2021, Pielą 2024). Kempf (1985, s. 127) zauważył, że istnienie wyrazów typu *zdychać* i *żreć* jest typowe dla języków europejskich, a swoje spostrzeżenie poparł pojedynczymi przykładami z języków rosyjskiego, czeskiego, bułgarskiego, serbskiego, niemieckiego i francuskiego. Celem wystąpienia jest próba ustalenia następujących faktów: 1) czy w języku estońskim i węgierskim również istnieją czasowniki wyspecjalizowane w nazywaniu zdarzeń z udziałem zwierząt, 2) jeśli tak, czy nazywają te same czynności lub procesy co polskie czasowniki tego typu oraz 3) które z tych leksemów bywają używane metaforycznie i jednocześnie deprecjonująco również w odniesieniu do ludzi (por. polskie *zdychaj*, *bydlaku!*; *żresz co dzień tony psychotropów*).

Analizę przeprowadzono następująco. W pierwszej kolejności ustalono listę polskich, estońskich i węgierskich czasowników. Listę sporządzono na podstawie definicji słownikowych zawartych w największych współczesnych słownikach ogólnych wszystkich trzech języków (WSJP, SJPD, EKI, EKSS, ÉrtSz, NSzt). Informację o deprecjonujących metaforycznych użyciach czasowników również pozyskano z danych słownikowych.

W każdym z trzech języków istnieje co najmniej kilkanaście czasowników wyspecjalizowanych w nazywaniu zdarzeń z udziałem zwierząt. Polskie, estońskie i węgierskie wyrazy tego typu nazywają podobne zdarzenia, związane przede wszystkim z kopulowaniem, rodzeniem, odczuwaniem popędu płciowego, spożywaniem, umieraniem, zmianą wyglądu lub odczuwaniem niepokoju. Jedynie niewielka część tych wyrazów jest używana deprecjonująco w odniesieniu do ludzi.

Gasz, A. (2021). *Żresz jak świnia! Jedz jak człowiek!* – czyli o niektórych stereotypach językowych dotyczących jedzenia. *Zoophilologica. Polish Journal of Animal Studies*, 2 (8), 1–18. <https://doi.org/10.31261/ZOOPHILOLOGICA.2021.08.10>

Kempf, Z. (1985). Wyrazy «gorsze» dotyczące zwierząt. *Język Polski*, 65 (2–3), 125–144.

Pielą, A. (2024). Historycznie o czasowniku *zdechnąć* – *zdychać* (na marginesie wypowiedzi medialnej J. Bralczyka). *Poradnik Językowy*, 9, 80–92. <https://doi.org/10.33896/PolJ.2024.9.5>

Santeri Junntila
Estonian Institute

Polskie ślady w krajobrazie językowym południowej Estonii

Inflanty były częścią I Rzeczypospolitej od unii lubelskiej (1569) do pokoju w Altmarku (1629). W północnej części regionu, na terenie dzisiejszej Estonii, mówi się językami południowoestońskimi: võro, tarto i mulgi. Zbadam, czy języki te wykazują wpływy polskie po sześciu dekadach polskiego panowania na przestrzeni czterech wieków.

Karolina Kaczmarek
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Niesnaski bratanków, czyli wojna i pokój w polskim i węgierskim dyskursie medialnym

Tematem referatu będzie obraz relacji polsko-węgierskich po wybuchu wojny w Ukrainie na podstawie polskich i węgierskich doniesień medialnych oraz kampanii rządowych. Wskazane zostaną trendy tematyczne, różne punkty widzenia i sposoby ich przedstawiania. Omówione zostaną strategie komunikacyjne oraz narzędzia retoryczne wykorzystywane w komunikatach, w szczególności w mediach prorządowych.

Csaba G. Kiss
Eötvös Loránd University

Obraz Krakowa w dziełach Móra Jókai

W dziełach naszego klasyka możemy znaleźć prawdopodobnie pewne polskie uniwersum dla Węgrów. Wśród naszych pisarzy jemu się udało najlepiej ukształtować wielobarwny obraz Polski i Polaków. W referacie mam zamiar przedstawić krakowskie “veduty literackie” pisarza, w szczególności na podstawie “Powieści przyszłego wieku” (1872-1874).

Tintti Klapuri, Ida Kotilainen
University of Helsinki

OLGA TOKARCZUK’S RECEPTION IN FINLAND

Olga Tokarczuk has been a popular author in Finland long before receiving the Nobel Prize, ever since the first translations of her novels appeared in the early 2000s. In our paper, we are interested to find out how Tokarczuk has been understood as a writer in Finland and how her image as an author has evolved over the years. We will examine the Finnish public discourse surrounding Tokarczuk and her works, particularly in terms of how her texts have been interpreted and the literary or cultural contexts in which her oeuvre has been situated, both within the European literary landscape and in Finland. Furthermore, we will analyze the debate that followed the simultaneous awarding of the Nobel Prize to Tokarczuk and Peter Handke, with particular attention to the comparisons drawn between these two laureates.

Our research material consists primarily of reviews of Tokarczuk’s novels, essays discussing her work, and news articles about the author. The material has been published in newspapers, magazines, and academic journals. Most of this material is available in the digital archive of the National Library of Finland. In addition, our corpus includes blog posts discussing Tokarczuk’s novels as well as an interview with her Finnish translator.

The study is situated within the field of translation history and reception studies. The paper builds upon previous studies on Finnish-Polish literary relations, which in recent decades have been conducted particularly in the fields of Finnish translation history (Päivi Paloposki 2007 et al.) and the history of both Finnish and Polish translations (Katarzyna Szal 2013).

Paweł Kornatowski

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

WYBRANE PROCESY FONETYCZNE ZACHODZĄCE W NAJSTARSZYCH WĘGIERSKICH SLAWIZMACH

Jedną z grup językowych stanowiących źródło najliczniejszych zapożyczeń leksykalnych przyjmowanych przez język węgierski są języki słowiańskie. Najbardziej intensywny okres zapożyczania sławizmów przez język węgierski przypada na pierwsze stulecia po zasiedleniu przez Węgrów Kotliny Panońskiej. Pożyczki te napotykały określone restrykcje fonetyczne obowiązujące w ówczesnej węgierszczyźnie, które neutralizowane były za pomocą szeregu operacji zachodzących w ich obrębie. Polegały one na realizacji zabiegów adaptacyjnych takich jak np. epenteza, proteza, anaptyksa, apokopa, synkopa czy metateza. Referat stanowi próbę ich systematyzacji.

Adam Lubocki

MUZEUM PIŚMIENNICTWA I MUZYKI KASZUBSKO-POMORSKIEJ W WEJHEROWIE

POLSKO-WĘGIERSKIE POWIĄZANIA DYNASTYCZNE W X-XI W. NA TLE POLITYKI MIĘDZYNARODOWEJ

W HISTORIOGRAFII DOMINUJE POGLĄD O ODWIECZNEJ NIEMALŻE PRZYJAŹNI POLSKO-WĘGIERSKIEJ, DATOWANEJ JUŻ OD X-XI W., A WIĘC POCZĄTKÓW PAŃSTWOWOŚCI ZARÓWNO POLSKI, JAK I WĘGIER. JEDNYM Z WYRAŹNYCH DOWODÓW TRWAŁEGO SOJUSZU SĄ MAŁŻEŃSTWA DYNASTYCZNE. CZY JEDNAK RZECZYWIŚCIE W PRZYPADKU POLSKI I WĘGIER MOŻEMY MÓWIĆ O SZCZEGÓLNE SILNYCH WIĘZACH POLITYCZNYCH W TYM OKRESIE? ŹRÓDŁA ZDAJĄ SIĘ TEGO NIE POTWIERDZAĆ I WYDAJE SIĘ TO JEDYNIE PÓŹNIEJSZYM MITEM HISTORIOGRAFICZNYM, UKUTYM W CZASACH, KIEDY ZWIĄZKI I WZAJEMNE POWIĄZANIA RZECZYWIŚCIE BYŁY WIELOASPEKTOWE. GRUNTOWNA ANALIZA WZMIANKOWANYCH PRZEZ ŚREDNIOWIECZNE ŹRÓDŁA MAŁŻEŃSTW PROWADZI JEDNAK DO ZGOŁA ODMIENNYCH WNIOSKÓW. TRUDNO NIESTETY STWIERDZIĆ COŚ Z CAŁĄ STANOWCZOŚCIĄ W KONTEKŚCIE ZAGADNIEŃ WCZESNOŚREDNIOWIECZNYCH W EUROPIE ŚRODKOWEJ, NIEMNIEJ JEDNAK UWAŻAM, ŻE NA POCZĄTKI KONTAKTÓW POLSKO-WĘGIERSKICH POWINNO SIĘ SPOJRZEĆ POD NIECO INNYM KĄTEM. NIE CHODZI TU OCZYWIŚCIE O ZBURZENIE EWENTUALNYCH PODSTAW PRZYJAŹNI POLSKO-WĘGIERSKIEJ, A JEDYNIE PRZYJRZENIE SIĘ DOSTĘPNYM ŹRÓDŁOM I INTERPRETACJOM BADAWCZYM TEGO OKRESU I WYCIĄgniĘCIE NA PODSTAWIE TEGO WNIOSKÓW ODNOŚNIE ZNACZENIA MARIAŻY MIĘDZY PIASTAMI I ÁRPÁDAMI W PIERWSZYM STULECIU PO PRZYJĘCIU CHRZTU. NINIEJSZY REFERAT STANOWI FRAGMENT POWSTAJĄCEJ ROZPRAWY DOKTORSKIEJ.

Alicja Malanowska

LITERACKI WYMIAR PRZYJAŹNI GRÁCII KERÉNYI I MIRONA BIAŁOSZEWSKIEGO

Grácia Kerényi, węgierska filolożka klasyczna, tłumaczka i pisarka, była jedną z najważniejszych ambasaderek literatury i kultury polskiej na Węgrzech. W jej życiu płaszczyzna literacka przenikała się z osobistą, dzięki czemu знаła ona najważniejsze postaci literatury węgierskiej i polskiej. Z Polską - oprócz zawodowej pasji do literatury i przekładu - łączyło ją wiele osobistych przyjaźni, w tym ta z Mironem Białoszewskim, prekursorem poezji lingwistycznej. Referat ma na celu przedstawienie śladów tej znajomości w szeroko pojętej twórczości obydwójga twórców.

Kerényi i Białoszewski współpracowali zawodowo na wielu różnych płaszczyznach, nie ograniczając się do relacji poeta - tłumaczka. Rozprawa doktorska Kerényi pt. Odańcowywanie poezji jest pierwszą pracą naukową poświęconą teatrowi Mirona Białoszewskiego. Białoszewski brał też udział w części koordynowanych przez Kerényi projektów tłumaczeniowych, w ramach których polscy poeci adaptowali wykonane przez nią przekłady filologiczne. W ten sposób przetłumaczono m.in. Starowęgierski lament maryjny, najstarszy węgierskojęzyczny tekst literacki, oraz wiersze uznawanego za poetę nieprzekładalnego Sándora Weöresa, które ukazały się w wydanej w 1975 r. Antologii poezji węgierskiej.

Oprócz tekstów naukowych i przekładów ślady tej przyjaźni pojawiają się również w ich twórczości literackiej. Kerényi dedykowała Mironowi Białoszewskiemu swoje wiersze, wspominała o nim w tekstach prozatorskich, a nawet inspirowała się jego stylem we własnej poezji. Białoszewski również dość często wspominał w swoich wierszach o Grácii Kerényi, której imię - podobnie jak inni polscy znajomi - zapisywał w spolszczonej wersji Gracja. Referat zarówno przedstawi wspólne projekty dwójga autorów, jak i prześledzi wynikający z ich twórczości obraz tej znajomości.

Julianna Nagy

Uniwersytet Jagielloński

PROVERBS IN HUNGARIAN (AND POLISH) LANGUAGE

keywords: proverbs, water, sentence, utterance (megnyilatkozás)

Proverbs are represented in whole language, so now is very interesting question. The presentation has the following steps: the first we see definition of proverbs, after that I would like analyse proverbs which water is represented. Proverbs have lot of definitions: in Hungarian has two basics: szólás and közmondás (Bárdosi – Kiss 2023; Bárdosi – Kiss 2005; Kugler – Tolcsvai Nagy 2000). So we have to see this, but very important questions are the following: situation of speech, sentence and utterance (megnyilatkozás) (Imrényi 2017; Tátrai 2017). After that I analyse proverbs which are choosed. In the Hungarian and in the Polish language has lot of similars and differences, but we see water is very important question. And the end I want to show little questionnaire.

ERZSÉBET PANKA

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

THE PARTITIVE CASE IN FINNISH, AND IT'S DIFFICULTIES FOR POLISH LEARNERS

In my doctoral dissertation and further papers I studied the ways in which Hungarian learners of Finnish use the partitive and total object cases. My research included analysis based on a fill-in test designed to assess learners' use of Finnish object cases, supplemented with introspective interviews providing additional insight into the learners' thought processes. In my subsequent research I made similar tests and introspective interviews with Polish learners of Finnish. In my presentation I will analyse the new results and compare the ways in which Hungarian and Polish learners use the Finnish partitive case.

In my earlier analysis I concluded that the difficulties of Hungarian learners of Finnish language spring from the interplay between object cases, quantification, definiteness, and aspect, which diverge in Finnish and Hungarian. In the current presentation I will focus on the difficulties experienced by Polish learners: are the difficulties that Polish L1 learners experience similar to or different from those experienced by Hungarian learners? And what can be the reasons of the difficulties?

Péter Pátrovics

Eötvös Loránd University

Typologia aspektu. Miejsce języka polskiego i języków ugrofińskich w obrębie podziału, ze szczególnym uwzględnieniem języka węgierskiego.

W niniejszym wykładzie zamierzamy zbadać możliwości wyrażenia znaczeń aspektowych w języku polskim reprezentującym języki słowiańskie i węgierskim reprezentującym języki ugrofińskie. Z punktu widzenia typologii aspektowej języki słowiańskie (np. polski) i języki ugrofińskie (np. węgierski) należą do różnych typów. Aspekt to ważna, niekompozycyjna kategoria języków słowiańskich będąca opozycją gramatyczną, konsekwentnie wyrażająca się także na poziomie morfologicznym. Jednakże w językach ugrofińskich, zwłaszcza węgierskim, kategoria ta ma zasadniczo charakter syntaktyczny i kompozycyjny. W języku polskim czasownik posiada wartość aspektową (dokonaną vs niedokonaną) określającą aspekt całego zdania. W języku węgierskim natomiast zdanie ma wartość aspektową, ale nie można zagwarantować, że ta początkowa wartość aspektowa zdania zostanie zachowana podczas jego wszystkich dalszych przekształceń. Jedną z znaczących różnic między węgierskim a innymi językami ugrofińskimi polega na tym, że w języku węgierskim znajdującym się w sąsiedztwie języków słowiańskich i języka niemieckiego, przedrostki, które pojawiły się prawdopodobnie w wyniku wpływów arealnych, odgrywają istotną rolę w wyrażaniu znaczeń aspektowych, podczas gdy np. w języku fińskim i estońskim kategoria ta nie rozwinęła się, w ich przypadku można raczej mówić o luźnym związku między czasownikiem a przysłówkiem.

Szymon Pawlas

Uniwersytet Warszawski

POLSKIE ETNONIMY I GLOTTONIMY ODNOSZĄCE SIĘ DO UGROFINÓW ...

ARTYKUŁ OMAWIA STOSOWANE W JĘZYKU POLSKIM NAZWY NARODÓW I JĘZYKÓW UGROFIŃSKICH. ZAKRES MATERIAŁU OBEJMUJE UŻYWANE W ŹRÓDŁACH POLSKOJĘZYCZNYCH POCHODZĄCYCH Z WIEKÓW XX I XXI (SŁOWNIKACH, ENCYKLOPEDIACH, OPRACOWANIACH UGROFINISTYCZNYCH ITP.) RZECZOWNIKI (W RODZAJU MĘSKIM I ŻEŃSKIM) I PRZYMIOTNIKI ODNOSZĄCE SIĘ DO ETNOSÓW UGROFIŃSKICH. POD UWAGĘ WZIĘTO ZARÓWNO NAZWY OPIERAJĄCE SIĘ NA EGZONIMACH (NP. CZEREMIS) JAK I ENDONIMACH (NP. MARYJKA). KONIECZNYM OKAZAŁO SIĘ PORUSZENIE WE WSTĘPIE KWESTII RÓŻNICY MIĘDZY TAKSONAMI O RÓŻNYM STOPNIU OGÓLNOŚCI (JĘZYK A DIALEKT, NARÓD A GRUPA ETNICZNA), CHOCIAŻ W ANALIZIE OGRANICZYŁEM SIĘ DO NAZW STOSOWANYCH WZGLĘDEM GRUP OKREŚLANYCH W RÓŻNYCH ŹRÓDŁACH MIANEM NARODU (DLATEGO NP. OMAWIAM ZARÓWNO NAZWY MORDWINÓW, JAK I WCHODZĄCYCH W ICH SKŁAD ERZJAN I MOKSZAN, ALE NIE PORUSZAM TEMATU BARDZIEJ OGÓLNYCH TERMINÓW TAKICH JAK LUDY FIŃSKOWOŁŻAŃSKIE CZY FIŃSKOPERMSKIE). DLA KAŻDEJ BADANEJ NAZWY PRZYTACZAM JEJ ETYMOLOGIĘ, WZGLĘDNIE ETYMOLOGIE, I OMAWIAM EWENTUALNE WARIANTY (NP. STOSOWANY W MIĘDZYWOJNIU ETNONIM KOM ORAZ SYNONIMICZNE WZGLĘDEM NIEGO DWA WARIANTY WSPÓŁCZESNE: NIEODMIENNE KOMI I ODMIENNE KOMIAK).

ZOLTÁN NÉMETH – MAGDALENA ROGUSKA-NÉMETH

Uniwersytet Warszawski

PERSPEKTYWY I WYZWANIA POLSKIEJ HUNGAROLOGII

W 1998 roku na Uniwersytecie Stanforda, wiosną 2000 roku we Frankfurcie i jesienią tego samego roku w Peczu Jacques Derrida wygłosił słynny wykład pod tytułem *L'avenir de la profession ou l'université sans condition* (grâce aux «Humanités», ce qui pourrait avoir lieu demain) [Przyszłość profesji, czyli uniwersytet bezwarunkowy (dzięki „Humanistyce”, co jutro mogłoby mieć miejsce)], którego idee zainspirowały Ernő Kulcsára Szabó do napisania w 2025 roku eseju *Az egyetem eszméje és valósága* [Idea i rzeczywistość uniwersytetu]. Podążając za tymi tekstami, zastanowimy się w naszej prezentacji nad tym, co w 2025 roku oznacza idea uniwersytetu, oraz jakie są dziś wyzwania, zadania i szanse polskich badań hungarologicznych. Podczas wykładu odniesiemy się do takich zagadnień jak: kryteria współczesności, dzisiejsza pozycja uniwersytetu i humanistyki, przedmiot hungarologii, dwudzielnosc współczesnego świata, polityka pokoleniowa i tożsamościowa oraz konkretne projekty hungarologiczne. Uważamy, że społeczność akademicka nigdy nie może być odizolowana od kontekstu społecznego, w którym istnieje, co w 2025 wydaje się być szczególnie aktualne. Uniwersytet jest zawsze polem najróżniejszych napięć zarówno synchronicznych, jak i diachronicznych: z jednej strony odnoszących się do różnorodności społecznej, etnicznej i seksualnej, a z drugiej napięć pokoleniowych, które to czynniki codziennie kształtują rzeczywistość uniwersytetu.

Laura Santoo

Uniwersytet Gdański

Trees in frames: The representation of sacred trees in Sanna Hukkanen's and Inkeri Aula's *Metsänpeitto* and Slavic folklore.

Trees and forests have always played a crucial role in both Finnish and Slavic cultures and mythology. Trees such as birch, oak, and rowan hold deep symbolic meanings, often linked to health, protection, and mysteries. Similarly, in Polish and Slavic traditions, certain trees are considered sacred and associated with rituals and gods.

This presentation explores how Sanna Hukkanen and Inkeri Aula's graphic short story collection *Metsänpeitto* (2018) represents mythological trees and their role in Finnish tradition through visual and narrative techniques. The book features eight trees, among others oak, spruce, and birch, each depicted with distinct artistic and storytelling approaches to highlight its significance in Finnish mythology, even including references to Kalevala. I am particularly interested in how this work blends various artistic styles, folklore, and historical elements to emphasize the cultural importance of these trees and how it manages to link the trees to the present day.

I study Hukkanen's artistic style – how she visually portrays the mystical aspects of trees and forests – and the book's engagement with environmental issues, particularly how it connects myths to modern ecological concerns. Additionally, I compare these sacred trees to their Slavic counterparts to explore their similarities. Combining folklore studies, comics analysis, and comparative mythology, this presentation highlights the cross-cultural ties between Finnish and Polish beliefs surrounding trees. It also demonstrates how graphic storytelling serves as a powerful medium for preserving and reimagining old traditions in modern contexts.

Elżbieta Szawerdo

Uniwersytet Warszawski

Czego mogli dowiedzieć się czytelnicy „Wiadomości Literackich” o węgierskiej literaturze i kulturze?

„Wiadomości Literackie” (1924-1939), były najbardziej prestiżowym polskim periodykiem okresu międzywojennego, prezentującym zarówno rodzimą jak i zagraniczną literaturę oraz kulturę. Jego rola w kształtowaniu się życia literackiego w Polsce była podobnie ważna jak czasopisma „Nyugat” na Węgrzech. Na łamach „Wiadomości Literackich”, których trzon stanowiło środowisko warszawskich skamandrytów, pojawiały się przekłady, artykuły i recenzje poświęcone literaturze obcej. Wśród nich można znaleźć także i hungarika. Referat uwzględni artykuły dotyczące węgierskiej literatury i wydarzeń kulturalnych w tym recenzje sztuk teatralnych, wystawianych w warszawskich teatrach.

Katalin Török

Uniwersytet Warszawski

Obraz papryki w języku węgierskim i polskim

Papryka pojawiła się w kuchni węgierskiej dopiero pod koniec XVIII wieku i do dziś stanowi jej podstawową przyprawę. Jest głęboko zakorzeniona w kulturze Węgrów, co odzwierciedla się również w ich języku. Świadczą o tym nie tylko różne związki wyrazowe, ale i wierszyki dziecięce czy piosenki ludowe. W kuchni polskiej papryka ma znacząco mniejszą rolę. Celem referatu jest przedstawienie, w jaki sposób papryka pojawia się w języku węgierskim i polskim, oraz próba odpowiedzi na pytanie, na ile jej obraz w obu językach jest zbliżony, a na ile różny.

Gabriela Urbańska-Legutko

Eötvös Loránd University

"Polska w oczach studentów polonistyki Uniwersytetu Loránda Eötvösa (ELTE) w Budapeszcie.
Itaka czy Eldorado? Motywacje do podjęcia nauki języka polskiego. "

W OMAWIANYM REFERACIE PODEJMĘ PRÓBĘ PRZYJRZENIA SIĘ KONKRETNYM MOTYWACJOM DO ROZPOCZĘCIA NAUKI JĘZYKA POLSKIEGO PRZEZ STUDENTÓW WĘGIERSKOJĘZYCZNYCH NA UNIWERSYTECIE ELTE W BUDAPESZCIE. DO CZEGO JEST IM POTRZEBNY JĘZYK POLSKI? JAK GO POSTRZEGAJĄ?

SPRÓBUJĘ PRZYJRZEĆ SIĘ TEŻ KOMPETENCJI KULTUROWEJ, KTÓRĄ UCZĄCY SIĘ ROZWIJAJĄ NA ZAJĘCIACH Z KULTURY POLSKIEJ. W JAKIM SPOSÓB POSTRZEGAJĄ ONI POLSKĘ? JAKIE NADZIEJE, BĄDŹ OBAWY WIAŻĄ Z TYM KRAJEM? CZY POLSKA JEST DLA NICH RAJEM OBIECANYM, ITAKĄ, A MOŻE JEST NICZYM ELDORADO- KRAJEM ZŁOTEM I MIODEM PŁYNĄCYM? OMÓWIONE TEMATY POPARTE BĘDĄ WYNIKAMI BADAŃ PRZEPROWADZONYCH NA STUDENTACH STUDIÓW LICENCJACJKICH.

Wiesław Tomasz Stefańczyk

Uniwersytet Jagielloński

ETNOLEKTY CZY JĘZYKI? RZECZ O SAAMACH I JĘZYKU PÓŁNOCNOSAAMSKIM

Saamowie, choć są bardzo mało licznym narodem i nigdy nie stworzyli swej struktury państwowej, mają bardzo silnie rozbudowaną świadomość swej tożsamości oraz przynależności narodowej. Ich liczbę szacuje się na ok. 60-120 tysięcy osób, z czego jedynie niewielka część używa na co dzień swego rodzimego języka. Ich ojczyzna – Sápmi obejmuje obszar ok. 380 tysięcy kilometrów kwadratowych. Saamowie zamieszkują obecnie terytorium czterech państw – Norwegii, Szwecji, Finlandii i Rosji (północna część Półwyspu Kolskiego). Pierwotnie zajmowali znacznie większy obszar Fennoskandii, o czym świadczą m. in. dane archeologiczne oraz toponomastyczne. Spośród dziewięciu używanych współcześnie etnolektów, tj. południwosaamskiego, ume, pite, lule, inari, skolt, kildin, ter, najwięcej użytkowników ma język północnosaamski. Posługuje się nim ok. 75% ogółu populacji Saamów, zamieszkujących obszar Norwegii (w Norwegii 90% Saamów używa języka północnosaamskiego), Szwecji i Finlandii. Jest to język bogatej literatury, mediów (radio, telewizja, prasa, internet), teatru, a także język nauki. Jego krzewieniem oprócz wielu organizacji i stowarzyszeń zajmuje się sieć szkół zarówno podstawowych oraz ponadpodstawowych, jak i (zwłaszcza) powstały w 1989 w Kautokeino (Norwegia) uniwersytet saamski (Sámi Allaskuvla). W Polsce istnieje duże zainteresowanie tematyką saamską, o czym świadczą liczne opracowania z zakresu socjologii, kulturoznawstwa, a także pedagogiki porównawczej. W polskiej literaturze lingwistycznej tematyka saamska jest przedstawiona w sposób niepełny, fragmentaryczny, istnieje więc potrzeba dogłębnych badań, w tym także konfrontatywnych, które pozwoliłyby wypełnić tę lukę.

Karolina Wilamowska

Uniwersytet Warszawski

Polish and Hungarian rural literature: post-transformational, post-communist, postcolonial.

At the turn of the 20th and 21st centuries, three processes were simultaneously taking place in Central Europe: the decline of the peasantry as a social class, the decay of the socialist system, and finally: the advancing globalization and European integration (Kováč 2010). The reorganization of the rural fabric was accompanied by the disappearance of peasant cultural institutions and the marginalization of their literary representatives. By the end of the millennium, the “noisy silence” fell over the countryside (Czaplinski 2017).

In Poland, the real change came in the second decade of the 21st century in the form of a “people's turn” (zwrot ludowy) in Polish discourse and newly developed rural literature that filled the place of bygone peasant literature. In Hungary, while rural themes never completely disappeared from literature, they were decisively revived in the first decade of the 20th century following the discussion on the modernization of Hungarian society. As it can be observed in the essays of Hungarian writers: János Háty, Krisztián Grecsó, Szilárd Borbély, and Imre Oravecz.

In my presentation I attempt to examine the post-transformation rural literature through the lens of postcolonial studies. Postcolonial analysis shows that Polish and Hungarian authors of rural literature deconstruct the dominant narrative on peasantry and rurality by reinterpreting historical and political events (such as collectivization or the Holocaust) and exposing the residual power discourses. Furthermore, by rejecting the legacy of external and internal colonization, they seek an emancipatory tradition in peasant culture and give voice to the “rural subalterns”.

27-28 MAJA 2025
KATEDRA
HUNGARYSTYKI

WYDZIAŁ NEOFILOLOGII
UNIwersYTET WARSZAWSKI
UL. DOBRA 55

FENHUN.WN.UW.EDU.PL

POLSKA **A UGROFINOWIE** **SYMPOZJUM**